

Päähaku, kotimaisten kielten ja kirjallisuuksien kandiohjelma: suomen kieli ja kulttuuri (kansainvälisille opiskelijoille)

Valintakoe 18.5.2018 klo 14.00–18.00

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.

Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абвгд...).

Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.

Kirjoita henkilötiedot kaikille sivuille.

Sukunimi	
Kaikki etunimet	
Henkilötunnus	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.

Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus	

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta luopuminen	

SKK

Sivu: 2 (18)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

WVC

Lue huolellisesti kaikki ohjeet läpi

- Tarkista, että saamassasi koenipussa on kansilehden ja ohjesivujen (sivut 1–4) lisäksi:
 - kysymys- ja vastausosio (sivut 5–15)
 - aineisto-osio (sivut 16–18)
 - yksi ruutupaperiarkki omia muistiinpanoja varten (konseptipaperi)
- Vastaa kysymyksiin ytimekkäästi. Ole huolellinen, että vastaat kuhunkin tehtävään oikean aineiston perusteella.
- Kirjoita vastauksesi suomeksi. Muilla kielillä kirjoitettuja vastauksia ei huomioida arvostelussa.
- Kirjoita kukin vastaus sille varattuun tilaan. Arvostelija ei huomioi merkintöjä, jotka ovat vastaukselle varatun tilan ulkopuolella.
- Kirjoita vastauksesi lyijykynällä ja selvällä käsialalla. Arvostelija tulkitsee tulkinvaraiset merkinnät vähiten pisteitä tuottavan vaihtoehdon mukaisesti.
- Voit luonnostella vastauksiasi ruutupaperille. Ruutupaperille tekemiäsi merkintöjä ei huomioida arvostelussa. Olet saanut yhden arkin ruutupaperia. Voit tarvittaessa pyytää lisää ruutupaperia valvojalta.
- Pidä koemateriaalisi niin, että lähelläsi istuvat hakijat eivät pysty katsomaan vastauksiasi ja merkintöjäsi.

Pisteyttäminen

Valintakoe pisteytetään asteikolla 0–100. Näet osakohtaiset pisteet tästä:

Osa	Voit saada	Sinut voidaan valita vain, jos saat
1	0–50 pistettä	vähintään 20 pistettä
2	0–50 pistettä	vähintään 20 pistettä
yhteensä	0–100 pistettä	vähintään 50 pistettä

Jos et saa vaadittavaa vähimmäispistemäärää kokeen yhdestä osasta, kokeen toisen osan vastaukset voidaan jättää arvostelematta.

Jos haluat valvojan huomion

Jos haluat valvojan huomion, niin nosta kätesi. Valvoja tulee luoksesi. Kerro asiasi valvojalle hiljaisella äänellä.

Jos haluat käydä vessassa

Voit käydä vessassa valvojan saattamana. Valvoja saattaa vessaan vain yhden kokelaan kerrallaan.

Useimpien koesalien läheisyydessä on vain kaksijakoisen sukupuolijärjestelmän mukaisia vessoja. Tämän vuoksi sinua vessaan saattavan valvojan on oltava miespuolinen, jos haluat käydä miehille tarkoitetussa vessassa, ja naispuolinen, jos haluat käydä naisille tarkoitetussa vessassa.

Jos haluat käydä vessassa, toimi seuraavasti:

1. Tarkista, että koesalissa on vähintään kaksi valvojaa ja että vähintään yksi valvojista on sellainen, joka voi saattaa sinut vessaan. Jos nämä ehdot eivät täyty, odota, että tilanne muuttuu.
2. Käänä esiin tämän kansilehti- ja ohjesivun sivu 2, jossa on isolla fontilla merkintä WC, ja nosta sitten nippu pystyyn teksti itsestäsi poispäin siten, että valvoja huomaa sinut ja tulee luoksesi. Odota kärsivällisesti. Valvoja ei välttämättä voi saattaa sinua vessaan heti. Valvoja ei myöskään välttämättä vie kokelaita vessaan samassa järjestyksessä, jossa kokelaat ilmoittivat tarpeestaan käydä vessassa.
3. Kun valvoja antaa sinulle merkin, kerää koepaperisi konseptiarkin sisälle ja jätä nippu pöydälle ja seuraa valvojaa vessaan.

Kun aiot palauttaa koepaperit

Kun aiot palauttaa koepaperit, järjestä paperit konseptiarkin sisälle samaan järjestykseen, jossa paperit sait.

Kun lähdet palauttamaan koepapereita, ota mukaasi kaikki tavarat, jotka olet istumapaikalle vienyt, jotta sinun ei tarvitsisi palata noutamaan kyseisiä tavaroita.

Palauta kaikki saamasi koepaperit, myös suttupaperit, salin etuosassa olevalle valvojalle.

Palauta kaikki paperit, vaikket olisikaan tehnyt joitakin tehtäviä tai mitään tehtäviä. Todista henkilöllisyytesi, kun palautat paperit. Muista koepaperinipun kansilehden allekirjoitus. Kokeeseen osallistuminen ja koepapereiden palautus merkitään palautuksen yhteydessä osallistujalistaan kokeen valvojan toimesta. Tarvittaessa saat kokeen valvojalta erillisen todistuksen valintakokeeseen osallistumisesta.

SKK

Sivu: 6 (18)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Tehtävä 1.2 Analysoi Minna Canthin novellin sisältöä Eräs Puijolla käynti menneen ajan kuvaajana. Pohdi lisäksi, mitkä novellin teemat ovat edelleen ajankohtaisia. Kirjoita 150–200 sanan esseevastaus. Laske, kuinka monta sanaa vastauksessasi on, ja merkitse sanamäärä tekstisi loppuun. (sisältö 0–10 pistettä, kieli 0–5 pistettä; yhteensä 15 pistettä)

SKK

Sivu: 10 (18)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Tehtävä 1.6 Mitä ongelmia Heini Lehtosen mukaan liittyy siihen, että Suomessa väestötietoihin voi merkitä yhdelle ihmiselle vain yhden äidinkielen? (0–2 pistettä)

Tehtävä 1.7 Määrittele Heini Lehtosen artikkelin perusteella termi transnationaalisuus sekä seuraavat kielitaidon ulottuvuudet: asiantuntijuus / affiliaatio / periytyvyys. (0–4 pistettä)

1. transnationaalisuus (0–1 pistettä)

2. asiantuntijuus (0–1 pistettä)

3. affiliaatio (0–1 pistettä)

4. periytyvyys (0–1 pistettä)

OSA 2: (0–50 p.)

Osassa 2 on tehtäviä, jotka liittyvät koetilanteessa jaettavaan aineistoon. Tehtävät mittaavat sanaston ja rakenteiden hallintaa sekä tekstin ymmärtämistä.

Tehtäviin 2.1, 2.2 ja 2.7 liittyvät tekstit ovat osan 2 jäljessä, sivuilla 16–18.

Tehtävä 2.1 Kirjoita tekstistä ”Mitä kieliä Suomessa puhutaan” alleviivatut kohdat niin, että sanot saman asian toisella tavalla. Teksti on sivulla 16. (0–6 pistettä)

1. lienee (0–1 pistettä)

2. lainkaan (0–1 pistettä)

3. neljännesvuosisata (0–1 pistettä)

4. olennaisempi (0–1 pistettä)

5. kullakin (0–1 pistettä)

6. nelisenkymmentä (0–1 pistettä)

Tehtävä 2.2 Lue Leena Virtasen kirjoittama elokuva-arvio (s. 17–18), ja vastaa sen perusteella kysymyksiin. Älä poimi vastauksia suoraan tekstistä, vaan vastaa omin sanoin. Kirjoita kokonaisia virkkeitä. (0–11 pistettä)

1. Miksi elokuvan sisarukset ajavat ympäri Suomea? (0–2 pistettä)

2. Mitä mieltä kirjoittaja on elokuvan tanssikohtauksista? (0–2 pistettä)

3. Mikä on kirjoittajan mielestä elokuvan keskeinen teema? (0–2 pistettä)

4. Mainitse kolme asiaa, jotka kirjoittajan mielestä eivät ole elokuvassa erityisen onnistuneita? (0–3 pistettä)

5. Miten kirjoittaja arvioi Sonja Kuittisen näyttelijäntyötä? (0–2 pistettä)

Tehtävä 2.3 Kirjoita sulkeissa olevat sanat oikeassa muodossa. Voit saada 0-1 pistettä kustakin kohdasta. (0–10 pistettä)

Ähtärin eläinpuiston pandat ovat päässeet (*tutustua*) ulkotarhojensa
..... (*lumiset olosuhteet*). Pandat Lumi ja Pyry
saapuivat Ähtäriin tammikuussa, mutta ne viettivät ensimmäisen
(*kuukausi* + omistusliite) karanteenissa sisätiloissa. Erityisesti naaraspanda Lumi innostui
..... (*peuhata*) tarhan lumikinoksissa.

Eläinpuiston mukaan avajaisia edeltänyt karanteeniaika sujui ongelmitta. – Hyvin on kaikki sujunut,(*bambu*) maistuu. Sitä menee keskimäärin 12–30 kilogrammaa päivässä, eläinlääkäri Heini Niinimäki kertoi tiedotteessa. Pandatalo(*avata*, imperfekti) ovensa yleisölle 17.2. aamukymmeneltä. Ähtärin eläinpuiston (*hallitus*) puheenjohtaja Mikko Savola sanoi aiemmin STT:n haastattelussa, että puiston vuotuisen kävijämäärän uskotaan kasvavan tänä vuonna noin 300 000:een aiemmasta noin 200 000:sta.

Pandojen on määrä olla Ähtärin eläinpuiston ja paikkakunnan vetonaula vuosia eteenpäin. Pandat elävät luonnossa noin (*20-vuotias*), vankeudessa hieman pidempään.

Pandat ovat Suomessa vuokralla Kiinalta. Ulkomaiset eläintarhat maksavat pandoista vuokraa, (*joka*) merkittävän osan on määrä päätyä Kiinassa luonnonvaraisina elävien pandojen suojelun rahoittamiseen. (*Panda*, monikko) luovuttaminen ulkomaille on myös osa Kiinan imagonhallintaa, niin sanottua pandadiplomatiaa.

Tehtävä 2.4 Muuta lauseet negatiivisiksi. (0–5 pistettä)

1. Ruokakaapissa näkyy kuivunut leipäpala. (0–1 pistettä)

2. Ainakin Minna aikoo tulla. (0–1 pistettä)

3. He näkivät meidät. (0–1 pistettä)

4. Valitsitteko sen? (0–1 pistettä)

5. Tietokone oli kallis. (0–1 pistettä)

Tehtävä 2.5 Muuta alleviivatut sanat monikkoon. (0–5 pistettä)

1. Tämän tehtävän ratkaiseminen ei ole helppoa. (0–1 pistettä)

2. Kesällä monet matkustavat lomailemaan lämpimämpään maahan. (0–1 pistettä)

3. Tutustuin viime viikolla uuteen kurssikaveriin. (0–1 pistettä)

4. Koululaisen repussa on kirja ja kynä. (0–1 pistettä)

5. Moni oppilas pelaa tunnilla kännykällä tai tabletilla. (0–1 pistettä)

Tehtävä 2.6 Seuraavat sanat ovat keksittyjä. Kirjoita kunkin sanan perusmuoto ajatellen, että sana olisi suomea. (0–6 pistettä)

1. nuiskasivat (0–1 pistettä)

2. kaineella (0–1 pistettä)

3. pörpähtelee (0–1 pistettä)

4. nukaisuutemme (0–1 pistettä)

5. hiat (0–1 pistettä)

6. jottasimme (0–1 pistettä)

SKK

Sivu: 15 (18)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Tehtävä 2.7 Kirjoita tekstistä ”Vältä väsynyttä pomoa” alleviivatut kohdat toisella tavalla eli käytä sivulauseita. Teksti on sivulla 18. (0–7 pistettä)

1. maanantaina julkistettu tutkimus (0–1 pistettä)

2. muista syistä vähän nukkuvista pomoista (0–1 pistettä)

3. myöntää karjuvansa (0–1 pistettä)

4. eräs tutkimuksen tekemiseen osallistunut tutkija (0–1 pistettä)

5. kaikista kyselyyn vastanneista (0–1 pistettä)

6. ilmoitti kaipaavansa (0–1 pistettä)

7. pystyttämällä kaupunkien keskusta-alueille torkkupisteitä (0–1 pistettä)

SKK

Sivu: 16 (18)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Aineisto-osio

Osa 2: Tehtävä 2.1 liittyy seuraavaan tekstikatkelmaan:

Mitä kieliä Suomessa puhutaan?

Tämän kohdan aineistona ollut teksti on katkelma Matti Räsäsen kirjoittamasta artikkelista *Satavuotiaan Suomen kielet*, joka on julkaistu Kielikellossa 4/2017. Tekijänoikeudellisista syistä aineistoa ei ole julkaistu tässä. Artikkelin on luettavissa kokonaisuudessaan verkossa:

<https://www.kielikello.fi/-/satavuotiaan-suomen-kielet>

Osa 2: Tehtävä 2.2 liittyy seuraavaan tekstiin:**Eriparisten sisarusten tarina tuo kaivattua rohkeutta suomalaiseen elokuvaan – Miami on askel suuntaan, jossa ei tarvitse nolostella mitään**

Zaida Bergrothin elokuvassa eripariset siskokset etsivät parempaa tulevaisuutta.

Draama

Miami. Ohjaus Zaida Bergroth. Päärooleissa Krista Kosonen, Sonja Kuittinen. 119 min. K12. ★★★★★

Suomalaisen elokuvan hyvä kausi jatkuu edelleen, kun Zaida Bergrothin kolmas pitkä elokuva Miami saapuu elokuvateattereihin. Bergrothin suhteen odotukset ovat olleet korkealla, sillä jo edellinen pitkä, Hyvä poika vuodelta 2011, osoitti ohjaajaltaan vahvaa itsevarmuutta ja näkemystä. Esikoispitkä Skavabölen pojat vakuutti henkilöohjauksella.

Hyvän pojan tapaan myös Miami on syntynyt Bergrothin ja käsikirjoittaja Jan Forströmin yhteistyönä. Pitkän tien kulkenut idea on alkujaan peräisin Kaarina Hazardilta ja Leea Klemolalta.

Miami on tarina yökerhotanssija Angelasta ja hänen pikkusiskostaan Annasta, jonka olemassaolosta Angela ei ole tiennyt. Anna ilmaantuu Angelan keikalle, ja aamun koittaessa siskokset ovat lyöttäytyneet yhteen. He ovat kaikin puolin epätodennäköinen parivaljakko.

Valovoimainen mutta elämänsä pahasti sotkenut Angela saa vierelleen ujon tytön, joka on vasta astumassa itsenäisyyteen.

Alkaa road movie -osuus, jossa naiset ajavat pitkin Suomea ja haalivat kasaan rahoja, sillä Angela on isoissa veloissa. Annankin pitää nousta lavalle ja löytää itsestään yllättäviä puolia, lopulta muutenkin kuin esiintymällä.

Näkökulma on Annan, ja Annan katse seuraa Angelaa alkukohtauksesta lähtien. Anna haluaa auttaa ja tulla edes vähän siskonsa kaltaiseksi, päästä mahdollisimman lähelle.

Elokvien houkuttelevat showtanssijat esitellään yleensä miesten toiminnan ja miehen katseen kautta.

Miamissa lavan reunalla päällistelee pikkusisko, jolle Angela edustaa melkein fantasiaa – sitä Miamia, josta Angela haaveilee. Oikeastaan Anna rakastuu Angelaan.

Juuri tämänkaltaista rohkeutta suomalaiseen elokuvaan kaivataan. Elämää mullistavia ihmissuhteita voi virittää kenen tahansa välille. Arkuutta Miamissakin vielä on, mutta se on askel suuntaan, jossa ei tarvitse varoa tai nolostella mitään.

Tanssikohtaukset ovat elokuvan silmänruokaa, joskin toistensa kaltaisia. Matkan kuluessa Anna joutuu hyväksymään kimalluksen takaa löytyvän heikkouden ja rumuuden, mutta rakkaus siskoon kestää kaiken.

Rikosjuoni on lievästi häiritsevää siitä huolimatta, että loppukäänteissä on kunnan latausta. Niitä edeltää kuitenkin sekavuutta, ja varsinkin Lapissa kuvattu jakso tuntuu irralliselta.

Velkarahojen haaliminen on ylipäätään varsin kulunut aihe, ikään kuin pakkopulla, joka vie elokuvaa pois ytimeistä eli siskosten suhteesta. Ministerin vilahtelu taustalla on pelkästään kökköä.

SKK

Sivu: 18 (18)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Kahden naisen elokuva on kahden näyttelijän elokuva. Krista Kososta ei ole ennen nähty vastaavassa pääroolissa superseksikkäänä ja ylimeikattuna keikistelijänä.

Hän on juuri niin ihana kuin Angelan kuuluu olla, koska kääntöpuolenkin pitää korostua. Kososen näyttelijäntaitoihin voi aina luottaa. Hänen Angelansa on ristiriitaisuudessaan kokonainen ihminen. Sonja Kuittisella on tavallaan raskaampi urakka, sillä koko elokuva kulkee Annan uskomattoman kehityskaaren varassa. Alun hiirulaisuus tuottaa Kuittiselle vaikeuksia, mutta kun päästään loppusuoralle, Annan muodonmuutos kasvaa ehjäksi.

Sivurooleissa vilahtelee mielenkiintoisia miehiä, muun muassa teatteriohjaaja Kristian Smeds.

Leena Virtanen, Helsingin Sanomat, 4.8.2017

Osa 2: Tehtävä 2.7 liittyy seuraavaan tekstiin:

VÄLTÄ VÄSYNYTTÄ POMOA

Neljäsosa brittiläisistä esimiehistä saattaa olla pahalla tuulella siksi, että yöunet ovat jääneet turhan niukoiksi, väittää maanantaina julkistettu tutkimus. Kyselyssä puolet unihäiriöisistä tai muista syistä vähän nukkuvista pomoista myöntää karjuvansa alaisilleen väsymyksen takia. Virheisiin työssään kertoo sortuvansa 19 prosenttia haastatelluista esimiehistä.

Vähällä unella sinnittelevät, karjuvat ja virheisiin sortuvat pomot ovat vastuussa miljoonista työntekijöistä. Huonosti nukkuminen tuskin on hyvä resepti onnistuneeseen johtamiseen, sanoo eräs tutkimuksen tekemiseen osallistunut tutkija.

Kaikista kyselyyn vastanneista, mukana siis muutkin kuin esimiesasemassa olevat, 39 prosenttia ilmoitti kaipaavansa lisää unta. Suurimpia syitä unettomuuteen ovat pikkulapset ja työpaineet. Tutkimusraportti suosittelee ongelman ratkaisemista muun muassa pystyttämällä kaupunkien keskusta-alueille torkkupisteitä.

Helsingin Sanomat 4.11.2004

Valintakokeen ennakkomateriaalit 2018:

Suomen kieli ja kulttuuri (kansainvälisille opiskelijoille)

1: Canth, Minna 1892: Eräs Puijolla käynti. Julkaistu kokoelmassa Novelleja – II. S. 129 – 155. Otava, Helsinki.

Saatavilla verkossa: <http://klassikkokirjasto.kansalliskirjasto.fi/Record/work.10024-100857>

2: Miestamo, Matti 2006: Suomi maailman kielten joukossa eli mikä suomen rakenteessa onkaan erityistä. M. Harmanen & M. Siirainen (toim.): Kielioppi koulussa. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja XLX. S. 43 – 54. Äidinkielen opettajain liitto, Helsinki.

Saatavilla verkossa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/232731>

3: Lehtonen, Heini 2013: Kieleilyä monietnisessä yläkoulussa. Kieliverkoston verkkolehti: Kieli, koulutus ja yhteiskunta - syyskuu 2013.

Saatavilla verkossa: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/article/kieleilya-monietnisessa-ylakoulussa>

Suomen kielen ja kulttuurin valintakoe 2018 / arviointiperusteet

OSA 1 (0–50 p.)

1.1. Miten Minna Canthin novellin kieli poikkeaa nykykielestä. Analysoi lyhyesti ja anna esimerkkejä alla olevasta katkelmasta. (0–10 pistettä)

- nykykielestä poikkeava sanajärjestys:
esim. ... *Ja salaa he lähtivät kotoa, ei pyytänyt Aina lupaa mammaltakaan, kun he postilta läksivät; hyvissä ajoin he vielä ennättäisivät takaisin illalla* (1 p. ilmiöstä ja 1 p. kustakin oikeasta esimerkistä)
- nykykielestä poikkeava sanasto ja ilmaisut:
esim. *virkkaneet, tuumasta, mitikkään, mamma, alentavaista, uupunut; viikon päivät, he olivat tulleet siihen päätökseen, kello näytti hiukan kuudetta* (1 p. ilmiöstä ja 1 p. kustakin oikeasta esimerkistä)
- nykykielestä poikkeavat taivutusmuodot:
esimerkkinä *hauskempata* (max 2 pistettä: 1 p. ilmiöstä, 1 p. esimerkistä)
- 10 pistettä voi saada ainoastaan niin, että kaikki em. ilmiöt on mainittu (yht. 3 p.) ja kustakin ilmiöstä on annettu vähintään 1 esimerkki. 10 pisteen vastauksessa täytyy siis olla erilaisia esimerkkejä vähintään 7, esimerkiksi seuraavasti: 1 esimerkki poikkeavasta taivutuksesta, 2 poikkeavasta sanajärjestyksestä ja 4 vanhahtavasta sanastosta ja vanhahtavista ilmaisuista. Jos sanajärjestyksestä on enemmän esimerkkejä, esimerkkejä sanastosta ja ilmaisuista voi olla vähemmän. Sama pätee myös toisinpäin: jos sanastosta ja ilmaisuista on enemmän esimerkkejä, sanajärjestyksestä riittää yksikin esimerkki.
- Em. mainitut asiat riittävät 10 pisteen vastaukseen. Lisäksi seuraavien asioiden mainitsemisesta on saanut yhden pisteen, jolla on voinut kompensoida puutteita em. mainituissa asioissa:
 - o On vaikea tietää kaikesta sanastosta, mikä johtuu sanaston iästä, mikä murteellisuuksista Canthin kielessä.
 - o Canth käyttää paljon retorisia kysymyksiä.

1.2. Analysoi Minna Canthin novellin *Eräs Puijolla käynti* sisältöä menneen ajan kuvaajana. Pohdi lisäksi, mitkä novellin teemat ovat edelleen ajankohtaisia. Kirjoita 150-200 sanan esseevastaus. (sisältö 0–10 pistettä, kieli 0–5 pistettä; yhteensä 15 pistettä)

Kieli

0–5 pistettä: 0=heikko, 1=välttävä, 2= tyydyttävä 3=hyvä, 4= kiitettävä, 5=erinomainen.

Skaalaa on tarkasteltu suhteessa B2-tasoiseen kielitaitoon kirjoittamisen osalta. Kriteeristöön voi tutustua täällä: http://www.edu.fi/download/119698_taitotasot.pdf

Asiasisältö

Novelli menneen ajan kuvaajana:

- Sen asian ilmaiseminen, että novellin maailma on nykylukijalle Suomen kontekstissa jossain suhteessa vieras tai muutoin sen selkeä osoittaminen, että vastauksen kirjoittaja käsittelee nyt tätä puolta tehtävänannosta. (Tämä liittyy loogisen vastauksen kirjoittamiseen ja sisällön johdonmukaiseen käsittelyyn.) (1 p.)
- Tyttöillä ja pojilla on selvästi erilaiset oikeudet ja velvollisuudet: esimerkkeinä tästä se, että päähenkilön pikkuveli saa liikkua täysi-ikäisiä päähenkilöitä vapaammin ja nuoret miespuoliset ylioppilaat voivat vapaasti jahdata tyttöjä (2 p.)
- Jokin seuraavista asioista (2 p.):
 - o Paljain jaloin käveleminen on hävettävä asia.
 - o Yleisen mielipiteen kunnioittaminen ja yhteisön moraal sääntöjen noudattaminen on tärkeää.
 - o Jos novellia on analysoitu erityisen rikkaasti edelleen ajankohtaisten teemojen näkökulmasta ja kaikki alla vaihtoehtoisina annetuista asioista on mainittu, edellisiä asioita ei ole välttämätöntä mainita täydet sisältöpisteet saadakseen.

Mitkä novellin teemat ovat edelleen ajankohtaisia?

- Sen ilmaiseminen, että novellin maailmassa on nykylukijalle paljon tuttuakin tai muutoin sen selkeä osoittaminen, että vastauksen kirjoittaja käsittelee nyt tätä puolta tehtävänannosta. (Tämä liittyy loogisen vastauksen kirjoittamiseen ja sisällön johdonmukaiseen käsittelyyn.) (1 p.)
- Tasa-arvoon liittyvät epäkohdat ovat edelleen ajankohtaisia, vaikka tilanne Suomessa on tekstin kirjoittamisajasta muuttunut paljon; esimerkkeinä esim. Me too -kampanja tai naisten pukeutumissäännöt muualla maailmassa (2 p.)
- Jokin seuraavista asioista (2 p.):
 - o Tyttöjen hätäily ja panikoiminen paljain jaloin kävelemisen paljastuttua tuo mieleen teinien ailahteleavan mielen ja sen, kuinka nuoruudessa pienetkin asiat voivat saada suuret mittasuhteet
 - o ns. yleinen mielipide ja sen kunnioittaminen vaikuttavat edelleen ihmisten käyttäytymiseen ja valintoihin.
 - o nykymaailmassakin vanhemmat pyrkivät kontrolloimaan lastensa käyttäytymistä ja elämää tavoilla, joihin lapset välttämättä eivät halua suostua.
 - o Jos novellia on analysoitu erityisen rikkaasti menneen ajan kuvaajana ja kaikki aiemmin edellä vaihtoehtoisina annetuista asioista mainittu, näitä edellisiä asioita ei ole välttämätöntä mainita täydet sisältöpisteet saadakseen.

Jos vastauksen pituus ylittää annetun sanamäärän (150–200 sanaa) enemmän kuin muutamalla sanalla, siitä vähennetään pisteitä. (Käytännössä kaksi vastausta ylitti annetun sanamäärän 50 sanalla, mistä pistevähennys oli 2 pistettä.)

1.3 Onko suomi eksoottinen kieli? Vastaa ja perustele valintakoetta varten lukemasi Matti Miestamon artikkelin pohjalta. (0–10 pistettä)

1. Suomea pidetään usein vaikeana, mutta vaikeus riippuu siitä, mihin verrataan/myös oppijan äidinkieli vaikuttaa vaikeuteen (1 p.)
 2. Usein tämä näkemys (suomi on eksoottinen kieli) perustuu piirteisiin, jotka poikkeavat tunnetuimmista eurooppalaisista kielistä. (1 p.)
 3. Tarvitaan laajempaa (kielitypologian) näkökulmaa. (1 p.)
 - 4.– 6. Toteamus: monet harvinaisina pidetyt piirteet ovat harvinaisia vain suhteessa eurooppalaisiin kieliin (laajemmassa vertailussa voivat osoittautua tavallisiksi). Lisäksi mainittu vähintään kaksi seuraavista piirteistä: (3 p.)
 - paljon postpositioita (tämä liittyy pikemminkin sanajärjestykseen)
 - kieltolauseen rakenne
 - artikkelin puuttuminen
 - nominien luokittelu esim. kieliopillisen suvun perusteella
 - omistuksen ilmaiseminen
 - vokaalien määrä
 - äänteiden kesto (erot vokaalien kestossa eivät ole harvinaisia, konsonanteissa kestoero on harvinaisempi)
 - vokaalisointu.
 7. – 9. Toteamus: suomessa on myös joitakin aidosti harvinaisia piirteitä. Lisäksi mainittu vähintään kaksi seuraavista piirteistä: (3 p.)
 - sijojen runsaus
 - huolimatta SVO-perussanajärjestyksestä kielessä on etupäässä postpositioita
 - vähän konsonantteja
 - maailmanlaajuisesti epätavallisimmat äänteet suomen äännejärjestelmässä ovat pyöreät etuvokaalit (y ja ö)
 - komparatiivin ilmaiseminen (kuin-partikkelin avulla).
- Jos vastaaja ainoastaan luettelee suomen kielelle tyypillisiä piirteitä, mutta ei erota eksoottisiksi oletettuja piirteitä aidosti eksoottisista piirteistä eikä totea eroa, voi saada enintään 4 pistettä.
10. Suomea ei siis voida pitää erityisen eksoottisena kielenä. Eurooppalaisesta näkökulmasta tältä voi vaikuttaa, mutta laajemmin katsottuna oletus ei päde. (1 p.)

1.4 Mitä kielitypologia on ja mihin sitä tarvitaan? (0–5 pistettä)

Mainittava vähintään 2 kohtaa (1–5) JA 2 kohtaa 6–7, jotta voisi saada 5 pistettä.

Mitä kielitypologia on:

1. maailmanlaajuista, vertailevaa kielitiedettä (1 p.)
2. yleisen kielitieteen ala (1 p.)
3. pyrkii selvittämään maailman kielten rakennetta ja ominaisuuksia/ja niiden yhtäläisyyksiä ja eroja (1 p.)

4. aineistona eri puolilla maailmaa puhutut kielet / tutkimukset perustuvat laajoihin otoksiin (1 p.)
5. tutkitut kielet edustavat eri kielikuntia/maantieteellisiä alueita (1 p.)

Mihin kielitypologiaa tarvitaan:

6. tehdään luokitteluja (1 p.)
7. voidaan tarkastella kielenpiirteiden yleisyyttä / maantieteellistä jakaumaa ja/tai mahdollisia korrelaatioita eri kielenpiirteiden välillä / etsitään selityksiä eri kielten eroille ja yhtäläisyyksille (1 p.)
8. auttaa ymmärtämään ihmismieltä ja ihmisen toimintaa (1 p.)

1.5 Valintakoetta varten lukemasi Heini Lehtosen artikkelin otsikko on ”Kieleilyä monietnisessä yläkoulussa”. Mitä Heini Lehtonen tarkoittaa kieleilyllä? (0–4 pistettä)

1. Jaottelua yksi-, kaksi- tai monikielisiin ei tarvita; erilliset kielet ovat ideologisia konstruktioita ja kielten rajat sosiaalisesti rakennettuja: vuorovaikutuksessa kielten rakenteellisia eroja merkityksellisempiä ovat käsitykset siitä, kenelle kielelliset resurssit ”kuuluvat”, keneen tai mihin ne liitetään. (2 p.)
2. Kaikki ihmiset ovat kieleilijöitä, kieleileviä (languages); ihmiset hyödyntävät vuorovaikutuksessaan käytössään olevia kielellisiä resursseja eri tilanteissa (2 p.)

1.6 Mitä ongelmia Heini Lehtosen mukaan liittyy siihen, että Suomessa väestötietoihin voi merkitä yhdelle ihmiselle vain yhden äidinkielen? (0–2 pistettä)

1. vääristää tilastoja, joiden pohjalta tehdään poliittisia päätöksiä (1 p.)
2. rekisteritiedot saattavat vaikuttaa lasten ja nuorten koulutusta koskeviin ratkaisuihin (1 p.)

1.7 Määrittele Heini Lehtosen artikkelin perusteella termi transnationaalisuus sekä seuraavat kielitaidon ulottuvuudet: asiantuntijuus / affiliaatio / periytyvyys (0–4 pistettä):

1. *transnationaalisuus*: sosiaalinen verkosto ylittää maiden ja maanosien rajoja. Yhteyksiä pidetään paitsi vanhaan kotimaahan, myös sukulaisiin ympäri maailmaa. (1 p.)
2. *asiantuntijuus* tarkoittaa valmiutta käyttää tiettyä kieltä. (1 p.)
3. *affiliaatio* kuvaa kiintymystä kieleen. (1 p.)
4. *periytyvyys*: kielet siirtyvät vanhemmilta lapsille (1 p.)

OSA 2 (0–50 p.)

2.1 Kirjoita tekstistä ”Mitä kieliä Suomessa puhutaan” alleviivatut kohdat niin, että sanot saman asian toisella tavalla. Teksti on sivulla 16. (0–6 pistettä)

1. on luultavasti/todennäköisesti tms. (1 p.)
2. ollenkaan (1 p.)
3. 25 vuotta (1 p.)
4. tärkeämpi (1 p.)
5. jokaisella (1 p.)
6. noin neljäkymmentä (1 p.)

2.2 Lue Leena Virtasen kirjoittama elokuva-arvio (s. 17–18), ja vastaa sen perusteella kysymyksiin. Älä poimi vastuksia suoraan tekstistä, vaan vastaa omin sanoin. Kirjoita kokonaisia virkkeitä. (0–11 pistettä)

1. He ajavat ympäri Suomea, koska heidän täytyy kerätä rahaa (1 p). Isosiskolla on nimittäin paljon velkaa (1p). (Yhteensä 2 pistettä)
2. Ne ovat näyttäviä / hienoja tms. (1 p.), mutta ne muistuttavat toinen toisiaan (1 p.) (Yhteensä 2 pistettä)
3. Sisarusten suhde ja/tai Annan rakkaus isosiskoon. (2 p. jos edes toinen näistä on mainittu.) (Yhteensä 2 pistettä)
4. Rikosjuoni, tietty sekavuus, irrallinen Lapissa kuvattu jakso, velkarahojen kerääminen on kulunut aihe, ministerin osuus elokuvassa (jokaisesta em. asiasta saa yhden pisteen, korkeintaan 3 pistettä). (Yhteensä 3 pistettä)
5. Hänellä on elokuvan alussa vaikeuksia esittää ujoa/vaatimatonta Annaa (1 p.), mutta loppua kohden hän onnistuu hyvin (1 p.) (Yhteensä 2 pistettä).

2.3 Kirjoita sulkeissa olevat sanat oikeassa muodossa. Voit saada 0–1 pistettä kustakin kohdasta (0–10 pistettä)

tutustumaan, lumisiin olosuhteisiin, kuukautensa, peuhaamaan, bambu, avasi, hallituksen, 20-vuotiaaksi/20-vuotiaiksi, josta (myös *jonka* hyväksyty), Pandojen

2.4 Muuta lauseet negatiivisiksi. (0–5 pistettä)

(1 piste jokaisesta kokonaan oikein kirjoitetusta lauseesta. 0,5 pistettä, jos yksi elementti on muutettu oikein mutta toista ei, esim. *Ainakin Minna ei aio tulla.*)

1. Ruokakaapissa ei näy kuivunutta leipäpalaa.
2. Ainakaan Minna ei aio tulla.

3. He eivät nähneet meitä.
4. Ettekö valinneet sitä?
5. Tietokone ei ollut kallis.

2.5 Muuta alleviivatut sanat monikkoon. (0–5 pistettä)

(0,5 pistettä jokaisesta oikein taivutetusta sanasta)

1. Näiden/näitten tehtävien
2. Lämpimämpiin maihin
3. uusiin kurssikavereihin
4. kirjoja ja kyniä (myös kirjat ja kynät hyväksytyt, koska se on joissain konteksteissa mahdollinen)
5. kännyköillä ja tableteilla

2.6 Seuraavat sanat ovat keksittyjä. Kirjoita kunkin sanan perusmuoto ajatellen, että sana olisi suomea. (0– 6 pistettä)

(1 piste jokaisesta täysin oikeasta vastauksesta, ei puolikkaita pisteitä)

1. nuiskata
2. kaine
3. pörpähdellä
4. nukaisuus
5. hika
6. jotata

2.7 Kirjoita tekstistä ”Vältä väsynttä pomoa” alleviivatut kohdat toisella tavalla eli käytä sivulauseita. Teksti on sivulla 18. (0–7 pistettä)

(1 piste jokaisesta täysin oikein avatusta rakenteesta. 0,5 pistettä, jos vastauksessa on vähäiseksi katsottu virhe: väärä relatiivipronomini tai pieni taivutusvirhe (esim. vastaneet/vastanneet))

1. tutkimus, joka julkistettiin maanantaina / tutkimus, joka on julkistettu maanantaina
2. pomoista, jotka muista syistä nukkuvat vähän
3. myöntää, että karjuu / myöntää, että he karjuvat
4. eräs tutkija, joka osallistui tutkimuksen tekemiseen / eräs tutkija, joka on osallistunut tutkimuksen tekemiseen
5. kaikista, jotka vastasivat kyselyyn / kaikista, jotka ovat vastanneet kyselyyn

6. ilmoitti, että kaipaa / ilmoitti, että he kaipaavat

7. niin, että kaupunkien keskusta-alueille pystytetään torkkupisteitä / siten, että kaupunkien keskusta-alueille pystytetään torkkupisteitä / sillä (tavalla), että kaupunkien keskusta-alueille pystytetään torkkupisteitä